

Sesjon B-2 Helsepersonell på tvers

Hvordan håndterer Norge tilsynssaker mot helsepersonell som arbeider i flere nordiske land – og hva er utfordringene ?

Bjørn Jamtli
Statens helsetilsyn
Postboks 8128 Dep
0032 Oslo

Tlf. +47 21529939
Mailto: bj@helsetilsynet.no

- Fremskrivninger fra SSB/ Helsemod viser at Norge vil ha behov for mellom 95 000 og 135 000 nye årsverk fram mot 2030. Underdekningen av helsepersonell er beregnet til å øke til om lag 41 000 årsverk i 2030
- Arbeidsinnvandring av helsepersonell er for Norge en ønsket utvikling og en forutsetning for at man fortsatt skal kunne tilby befolkningen helsetjenester på ønsket nivå.
- Kan være et etisk dilemma å tappe andre land for kvalifisert helsepersonell .

Arbeidsinnvandring innebærer utfordringer for både autorisasjons- og tilsynsmyndigheter og arbeidsgivere:

- Språk
- Kulturforståelse i relasjon til pasienter
- Kunnskap om helsetjenesten - lokalt – nasjonalt
- Evne til samarbeid med annet helsepersonell
- Faglige kvalifikasjoner /realkompetanse

- 42 prosent av alle nye autorisasjoner som ble utstedt Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) i 2010 var til helsepersonell med utdanning fra annet land enn Norge.
- En gjennomgang av tilsynssaker mot allmennleger over 2 år (2000 – 2002) viste at risiko for uforsvarlig legevirkosomhet bl.a. var knyttet til vaktsituasjon for leger uten norsk som morsmål.
- En gjennomgang av tilsynssaker behandlet ved Helsetilsynet i Hordaland 2001 – 2006 viste at leger som enten ikke hadde norsk statsborgerskap eller i hovedsak hadde vært bosatt i utlandet senere år var involvert i 47 prosent av sakene.

Hvordan identifiserer vi helsepersonell som arbeider i flere nordiske land ?

- Ved behandling av tilsynssak mot helsepersonell foretas det rutinemessig kontroll av autorisasjonsstatus i Helsepersonellregisteret (HPR).

The screenshot shows the 'HPR - SENTRAL' software interface. The main window is titled 'Registrering' and contains a form for entering personal and professional data. The form is divided into several sections:

- Registrering:** Includes fields for HPR-nummer (009383441), Alt. identifikasjon (D:64047809329), and a checked checkbox for 'Alt. identifikasjon:'. Below this are fields for Fødselsdato (24.04.1978), Kjønn (Mann), Fornavn (David Johannes), Målform (Bokmål), Etternavn (Nordlund), Post til (Bosted), and Bostedsadresse (Gluntens väg 3, 907 37 Umeå, Sverige). There are also checkboxes for 'Utenlandsk adresse:' and 'Statsborgerskap:' (012, Svensk) and 'SSB-kode:' (3, Bosatt i utlandet).
- Utdanning:** Shows '1/1' for 'Sykepleier' and 'Høgskole'. The date is '19.06.2002'.
- Autorisasjon:** Shows '1/1' for 'Sykepleier'. It includes '99 Ingen autorisasjon', 'Fra: 13.03.2011', and 'Til: 13.09.2011'.
- Spesialitet:** Shows '0/0'.

At the bottom, there is a summary table with columns for 'Utdanning', 'Utdanningssted', 'Utdanningsland', and 'Vitnemålsdato'. The data in the table is as follows:

Kategori	Utdanning	Utdanningssted	Utdanningsland	Vitnemålsdato
SP	2	Høgskole	012 Sverige	19.06.2002

Hvordan identifiserer vi helsepersonell som arbeider i flere nordiske land ?

- Ved behandling av tilsynssak mot helsepersonell foretas det en rutinemessig kontroll av autorisasjonsstatus i Helsepersonellregisteret. Her fremgår det om helsepersonellet har norsk autorisasjon basert på autorisasjon fra annet nordisk land – eventuelt annet EU/EØS-land.
- Under behandling av tilsynssaker vil vi rutinemessig be helsepersonellet redegjøre for tidligere arbeidssteder siste 5 - 10 år.
- I noen tilsynssaker vil vi også få opplysninger om at helsepersonellet har bodd eller flyttet til annet land.
- En svakhet er at HPR ikke viser om helsepersonellet har søkt om autorisasjon i annet land.

- Statens helsetilsyn informerer rutinemessig Sundhedsstyrelsen i Danmark og Socialstyrelsen i Sverige om helsepersonell som gis advarsel.
- Ved begrensning eller tilbakekall av autorisasjon informeres i tillegg Directorate of Health på Island og Psykolognævnet (leger og psykologer) i Danmark.
- Finland ønsker ikke informasjon om avgjørelser i enkeltsaker.
- Statens helsetilsyn utarbeider hvert kvartal lister over helsepersonell som er fratatt, har gitt frivillig avkall på, eller har fått begrenset sin autorisasjon. Listene sendes alle de nordiske lands autorisasjons- og tilsynsmyndigheter.

Ulik – lovgivning og vurderinger i de nordiske land

- Danmark vurderer ikke på samme måte som Norge at helsepersonell med rusmiddelmissbruk eller som driver alvorlig rollesammenblanding er uskikket til å utøve virksomhet som helsepersonell .

- Lege og spesialist i psykiatri fikk den 16. desember 2010 tilbakekalt sin autorisasjon i Norge på grunn av uforsvarlig virksomhet og grov mangel på faglig innsikt
- Bakgrunn:
  - Under ansettelse som vikar ved Follo DPS i Akershus kontaktet han gjentatte ganger en mannlig pasient privat på kvelds- og nattestid. Han foreslo at pasienten skulle slutte i sin jobb, kutte ut kontakten med sin familie og flytte hjem til legen i hans bolig i København.
  - Legen uttrykte at han var blitt glad i pasienten – at det ikke var han som var syk men hans familie
  - Pasienten fremla tekstmeldinger og talemeldinger fra legen som bla. viste at:
    - legen fremstod som rusmiddelpåvirket,
    - Han overfor pasienten uttalte at han hadde fremskreden cancersykdom og trolig vil dø snart . Han ba derfor pasienten om snarest å ta kontakte han. Pasienten oppfattet dette som en betydelig belastning

- Legen ble innkalt til samtale med virksomhetsledelsen
  - Han benektet initialt at han hadde tatt kontakt med pasienten og viste til at man ikke kunne feste lit til pasienten på grunn av hans psykiske sykdom.
  - Senere innrømmet han innholdet i tekst- og talemeldingene og viste til at han periodevis inntok legemidlet Ketogan (opiat) på grunn av sykdom. Opplyste at han etter av dette blir han så utenfor at han ikke vet hva han sier og gjør.
  - Han innrømmet at opplysningene om cancersykdom var uriktige.
  - Han opplyste at han syntes pasienten hadde en ” meget fascinerende personlighet” og ville derfor gjerne ha ham som venn og opprette personlig kontakt med han.

- Statens helsetilsyn informerte Sundhedsstyrelsen om tilsynssaken og han møtte for Embedslægerne Hovedstaden den 6. april 2011.
- På bakgrunn av et møte hvor legen gav sin forklaring til hendelsene i Norge konkludert med følgende:

”Embedslæger fandt på det foreliggende ingen mistanke om, at der skulle være problemer med XXX egnethed til at virke som læge og sagen lukkes med denne samtale.”

Ulik lovgivning og vurderinger – Sverige

- Generelt ser vi at vilkårene for tilbakekall av autorisasjon er tilstede hos de som får prøvotid i Sverige – dette gjelder særlig helsepersonell med rusmiddelmissbruk.

- Sykepleier anmeldt til HSAN i juni 2009 på bakgrunn av:
  - Siste halve året symptomer på alvorlig psykisk sykdom
  - Faglig svikt ved at hun bla. flyttet pasienter mot legers ordinasjon
  - Fremførte klager mot kollegaer og pasienter uten virkelighetsforankring
  - Møtte ikke til utredningsmøte
  - Avslo å la seg undersøke av psykiater
  - Gjorde seg utilgjengelig for tilsynsmyndighetene

- Senere psykiatrisk undersøkelse og journalgjennomgang viste at sykepleieren:
  - Hadde bipolar lidelse type II – og hadde sluttet å ta medisiner
  - Tvangsinnlagt i psykiatrisk avdeling 4 ganger i løpet av 2010
  - Viste ingen sykdomsinnsikt

Saksbehandling:

- 2. juni 2009 anmeldelse til HSAN
- 20. oktober 2009 HSAN beslutter psykiatrisk undersøkelse
- Beslutningen påklages av sykepleier
- 3. juni 2010 klagen avvises av Forvaltningsretten
- 12. januar 2011 sakkyndig rapport foreligger
- 12. mai 2011 HSAN beslutter prøvotid i tre år med prøvotidsplan

Suspensjon av autorisasjon:

Hvis det er grunn til å tro at vilkårene for tilbakekall er tilstede og helsepersonellet anses å være til fare for sikkerheten i helsetjenesten, kan Statens helsetilsyn suspendere autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning inntil det er tatt endelig beslutning i saken. Suspensjonen kan gjøres gjeldende i seks måneder, og kan forlenges en gang med ytterligere seks måneder.

Tilbakekall av autorisasjon:

Statens helsetilsyn kan kalle tilbake autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning dersom innehaveren er uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig på grunn av:

- alvorlig sinnslidelse,
- uforsvarlig virksomhet,

- Etter søknad ville sykepleieren etter en tid kunne få innvilget søknad om begrenset autorisasjon .
- Ved begrenset autorisasjon ville det være sannsynlig at sykepleierens virksomhet bl.a. ble begrenset til et spesifisert arbeidssted i Norge.

- Hva var autorisasjonsstatus fra 2. juni 2009 til 12. mai 2011 ?
- Hvordan ble/kunne norske autorisasjonsmyndigheter gjort kjent med denne saken dersom om hun under denne perioden søkte om norsk autorisasjon ?

Og det var det .....

